

Juridisk formularbog

15. udgave

Mogens Kockvedgaard
Jens Møller
Niels Pontoppidan

JURIST- OG ØKONOMFORBUNDETS FORLAG

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Bogbinderi, Randers
Printed in Denmark 1999
ISBN 87-574-1399-1

Denne 15. udgave af Juridisk Formularbog indeholder i det væsentlige de samme emner som 14. udgave fra 1994. Der er dog medtaget nogle nye emner, herunder blandt om udbud, konkurrenceret og frivillige gældsordninger.

Antallet af formularer er på samme niveau som i forrige udgave. På mange områder er der imidlertid i dag trykte blanketter, som skal eller mest hensigtsmæssigt kan benyttes. Hvor sådanne findes, er der ikke medtaget formularer, men udtrykkeligt henvist til, hvor blanketterne kan rekvireres. En række af disse blanketter er medtaget i den elektroniske udgave – »Juridisk formularsamling« – som udgives i et samarbejde mellem Jurist- og Økonomforbundets Forlag og Schultz Information.

Formularerne – især kontraktformularerne – er tænkt som eksempler på problemløsninger, og de må således ikke opfattes som den eneste mulige løsning.

Indholdsfortegnelsen, der findes foran i bogen, er opstillet efter decimalsystemet. Stikordsregisteret bag i bogen er forsynet med stikord for hver formular.

På de følgende sider findes en fortegnelse over forfatterne. I indholdsfortegnelsen er forfatternavnet anført ud for hver enkelt afsnit.

Redaktionen bestod af retschef hos Folketingets ombudsmand, Jens Møller, højesteretspræsident Niels Pontoppidan og professor dr.jur. Mogens Kockvedgaard.

København, maj 1999

*Mogens Kockvedgaard
Jens Møller
Niels Pontoppidan*

nsen, kontorchef, Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
stberg, pens. underdirektør, Den Danske Bank
id, advokat
stergaard, advokat
m, advokat
iff, fhv. professor, Den Kgl. Veterinær- og landbohøjskole

1. Personlige forhold (Jesper Vorstrup Rasmussen)	1
1.1. Personer	1
1.1.1. Værgemål for børn og unge under 18 år	1
1.1.2. Værgemål for voksne uden fratagelse af den retlige handleevne	1
1.1.3. Voksne umyndige	2
1.1.4. Umyndighed	2
1.1.5. Samværgemål	3
1.1.6. Ændring og ophør af værgemål	3
1.1.7. Behandlingen af værgemåls-sager vedrørende voksne	3
1.1.8. Værger	4
1.1.9. Værgens opgaver og vederlag	5
1.1.10. Bestyrelse af midler omfattet af værgemål	6
1.1.11. Anbringelse af midler omfattet af værgemål	6
1.1.12. Værgens regnskabsaflæggelse	6
1.1.13. Frigivelse af kapital	7
1.1.14. Erhvervelse af fast ejendom	7
1.1.15. Forlig	8
1.1.16. Værgens optræden på skifte	8
1.1.17. Særlige værgemål	8
1.1.18. Gaver og friarv	9
1.2. Navneret	12
1.2.1. Erhvervelse af navn ved fødsel	12
1.2.2. Navneforandring ved ægteskab	14
1.2.3. Navneforandring ved anmeldelse til ministerialbogen	15
1.2.4. Navneforandring ved navnebevis	16
1.2.5. Samtykke	19
1.2.6. Uretmæssig brug af et slægtsnavn	20
1.2.7. Blanketter	20
2. Familieret	21
2.1. Ægteskabs indgåelse (Jesper Vorstrup Rasmussen)	21
2.1.1. Ægteskabsbetingelserne og prøvelsen	21
2.1.2. Lysning	25
2.1.3. Vielse	25
2.1.4. Blanketter	26
2.2. Ægteskabs opløsning (Jesper Vorstrup Rasmussen og Povl Holm-Jørgensen) ..	26
2.2.1. Ægteskabs omstødelse	26
2.2.2. Separation	26

2.4.	Frømgangsmåden	31	3.4.3.	Anmeldelse af dødsfald til skifteretten	113
2.5.	Separations- og skilsmissevilkår	34	3.4.4.	Kendelse om dødsfald	114
2.6.	Stempel (Jon Stokholm)	35	3.4.5.	Almindelig omsorgspligt og underretningspligt	115
2.7.	Blanketter		3.4.6.	Søgsmål og retsforfølgning	116
Egtefællers formueforhold			3.4.7.	Indkaldelse til møde i skifteretten	116
Jesper Vorstrup Rasmussen og Povl Holm-Jørgensen)			3.4.8.	Skifterettens undersøgelsespligt	117
2.3.1.	Den legale formueordning	41	3.4.9.	Skifterettens vejledningspligt	118
2.3.2.	Rådighed over fællesboet	42	3.4.10.	Sondringen mellem arving og legatar	118
2.3.3.	Legitimation og bemyndigelse	44	3.4.11.	Skifteværger	119
2.3.4.	Gældsansvar	44	3.5.	Bobehandlingsformer (Per Holkmann Olsen)	121
2.3.5.	Vederlagskrav	44	3.5.1.	Boudlæg uden skiftebehandling	121
2.3.6.	Retshandler mellem ægtefæller	45	3.5.2.	Udlæg til en efterlevende ægtefælle	127
2.3.7.	Ægtepagter (ægtepagtens indhold: Jesper Vorstrup Rasmussen og stempeling af ægtepagter: Jon Stokholm)	45	3.5.3.	Uskiftet bo	130
2.3.8.	Bosondring	48	3.5.4.	Privat skifte, jf. DSL kapitel 15	135
2.3.9.	Underholdspligt over for ægtefælle	48	3.5.5.	Forenklet privat skifte, jf. DSL §§ 33 og 34	143
2.3.10.	Skifte af fællesboer i ægtefællers levende live	57	3.5.6.	Overvejelser omkring valg af skifteform	149
Ugifte samboendes formueforhold			3.5.7.	Behandling ved bobestyrer	151
Jesper Vorstrup Rasmussen og Povl Holm-Jørgensen)			3.6.	Boets afslutning (Per Holkmann Olsen)	212
2.4.1.	Aftaler mellem samboende	61	3.7.	Insolvente boer (Per Holkmann Olsen)	214
2.4.2.	Deling ved samlivsophør	62	3.8.	Særligt om skifte af en efterlevende ægtefælles aktiver og passiver, jf. kapitel 17 (Per Holkmann Olsen)	220
2.4.3.	Retsstillingen efter den enes død	62	3.9.	Overtagelse efter vurdering (Per Holkmann Olsen)	221
Børn (Jesper Vorstrup Rasmussen)			3.9.1.	Ændringer til arveloven pr. 1. januar 1997	221
2.5.1.	Børns status	65	3.9.2.	Sagkyndig vurdering	222
2.5.2.	Førældremyndighed	69	3.10.	Proklama (Per Holkmann Olsen)	223
2.5.3.	Samvær m.v.	73	3.10.1.	Proklama, jf. kapitel 20	223
2.5.4.	Underholdspligt	74	3.10.2.	Skifterettens kompetence, jf. DSL kapitel 23	233
2.5.5.	Adoption	75	3.10.3.	Klageadgangen	234
			3.10.4.	Stempel	234
Arv og skifte			3.11.	Dødsbobeskatning (Hjalmar H. Kjærgaard og Karsten Liljegen)	235
Arv uden testamente (depar. arv) (Per Holkmann Olsen)			3.11.1.	Indledning	235
3.1.1.	Første arveklasse, hysarvingerne	85	3.11.2.	Skattepligtige og skattefrie boer	236
3.1.2.	Anden arveklasse, forældremjen	85	3.11.3.	Skattepligtens omfang	237
3.1.3.	Tredje arveklasse, bedsteforældremjen	86	3.11.4.	Opgørelse af boet pr. dødsdagen	238
3.1.4.	Ingen arvinger	86	3.11.5.	Boopgørelsen	238
3.1.5.	Ægtefællens arveret	86	3.11.6.	Beskatning i året forud for dødsåret	239
Testamenter (Per Holkmann Olsen)			3.11.7.	Mellempperiode – Skattefri boer	239
3.2.1.	Oprettelsen (Stempel: Jon Stokholm)	87	3.11.8.	Mellempperiode – Uskiftet bo m.v.	241
3.2.2.	Testationsrettens grænser	91	3.11.9.	Bobeskatningsperioden	242
3.2.3.	Testamenters indhold	93	3.11.10.	Arbejdsmarkedsbidrag	247
Aftaler om arv og arveforskud (Per Holkmann Olsen)			3.12.	Afgift af dødsboer og gaver (Per Harder)	248
3.3.1.	Aftaler vedrørende arv	104	3.12.1.	Lovgrundlag	248
3.3.2.	Arveforskud	105	3.12.2.	Af hvad beregnes boafgift?	248
3.3.3.	Afkald på falden arv	106	3.12.3.	Afgiftspligtens indtræden	249
Dødsboskifte (Per Holkmann Olsen)					

3.12.5.	Oppørelse og indbetaling af boafgifter	252
3.12.6.	Arv til eller fra udlændinge	252
3.12.7.	Gaveafgift	253
3.12.8.	Overgangsregler	255
Båndlæggelse (Jesper Vorstrup Rasmussen)		257
3.13.1.	Båndlæggelse af arv	257
3.13.2.	Tilsidesættelse af båndlæggelse	259
3.13.3.	Bestyrelse og anbringelse af båndlagt arv	260
3.13.4.	Frigivelse af båndlagte midler	261
3.13.5.	Båndlæggelse af gave	262
3.13.6.	Rentenydelseskapitaler	262
Ejendom		267
Køb og salg (Sven Westergaard)		267
4.1.1.	Aftalen (Overdragelse af landbrugsejendomme: Uffe Baller)	267
4.1.2.	Udfærdigelse af skøde	285
4.1.3.	Særlige typer af skøder	287
Pantsætning af fast ejendom (Peter Andreasen)		311
4.2.1.	Indledning, lovgrundlag og litteratur	311
4.2.2.	Pantebrevsformularer	312
4.2.3.	Fravigelige/præceptive bestemmelser	313
4.2.4.	Pantebrevstyper	313
4.2.5.	Pantebrevets oprettelse og udfyldelse	314
4.2.6.	Særligt om ejerpantebreve, skadesløsbreve, pantstiftende deklamationer	315
4.2.7.	Gældsovertagelse og overdragelse	316
4.2.8.	Påtegninger	317
4.2.9.	Indfrielse	317
4.2.10.	Tinglysning og aflysning	317
4.2.11.	Beskatning	318
4.2.12.	Stempel (Jon Stokholm)	318
4.2.13.	Særligt om pantsætning af bygninger på lejet grund	320
4.2.14.	Særligt om indekspantebreve	320
4.2.15.	Kreditaftaleloven	320
Ejerlejligheder (Peter Andreasen)		343
4.3.1.	Definitioner, lovgrundlag, litteratur	343
4.3.2.	Opdelingsbetingelser	343
4.3.3.	Fremgangsmåden, tinglysning	345
4.3.4.	Organisation og vedtægter	346
4.3.5.	Overdragelse	347
Andelslejligheder (Niels Grubbe)		361
4.4.1.	Lovgrundlag m.v.	361
4.4.2.	Stiftelse	361
4.4.3.	Overdragelse af andelslejlighed	363
4.4.4.	Beskatning	365

4.5.2.	Formål og retsvirkninger	367
4.5.3.	Dokumenternes indlevering	382
4.5.4.	Hindringer for tinglysning	382
4.5.5.	Dokumenternes tilbagesendelse. Kære	383
4.5.6.	Oplysninger fra og eftersyn af tingbøger m.v.	383
4.5.7.	Tinglysningsafgift	384
4.5.8.	Grundlaget for tinglysning	384
4.5.9.	Dokumenternes nærmere udformning	384
4.5.10.	Særligt om pantebreve	385
4.5.11.	Relationer til anden lovgivning	387
4.5.12.	Prioritetsstilling	387
4.5.13.	Aflysning	387
4.5.14.	Genparter	388
4.5.15.	Følgedokumenter	388
4.5.16.	Bygninger på lejet grund	389
4.5.17.	Tinglysning på EDB Fast ejendom	389
4.5.18.	Tinglysning i bilbogen	390
4.5.19.	Tinglysning i personbogen	400
4.6.	Ejendomsregistre (Helge Wulff)	408
4.6.1.	Litteratur	408
4.6.2.	Matriklen; alm. regler	409
4.6.3.	Den landsomfattende matrikel	409
4.6.4.	Matriklen for Københavns kommune	410
4.6.5.	Matriklen for Frederiksberg	410
4.6.6.	Andre registre	410
4.7.	Udstykning, sammenlægning og arealoverførsel mv. (Helge Wulff)	411
4.7.1.	Lovgrundlag	411
4.7.2.	Registrering i matriklen	411
4.7.3.	Ejendomsdispositioner	412
4.7.4.	Skelforretninger	413
4.7.5.	Hegn	413
4.8.	Landbrugsejendomme (Helge Wulff)	415
4.8.1.	Landbrugsloven	415
4.8.2.	Landbrugsejendomme, landbrugspligt	415
4.8.3.	Driftskrav	416
4.8.4.	Sammenlægning	419
4.8.5.	Udstykning	419
4.8.6.	Personers erhvervelse	419
4.8.7.	»Selskabers« erhvervelse	420
4.9.	Udlændinges erhvervelse af fast ejendom (Mogens Kjærgaard Møller)	421
4.9.1.	Almindelige regler	421
4.9.2.	EF- og EØS-statsborgere samt EF- og EØS-selskaber	422
4.10.	Husleje (Birgitte Grubbe)	424
4.10.1.	Lovgrundlag og litteratur	424

4.10.3.	Individuelle kontrakter	426
4.10.4.	Uopsigelighed, tidsbegrænsning	427
4.10.5.	Tidsbegrænsning	427
4.10.6.	Fremlejeret	428
4.10.7.	Afstælsesret	430
4.10.8.	Pristals- og andre reguleringsklausuler	433
4.10.9.	Optrækning af andre ydelser end leje og udgift til brændsel	434
4.10.10.	Kaution	435
4.10.11.	Tinglysning	436
4.10.12.	Lejeforhøjelse/Omkostningsbestemt leje	440
4.10.13.	Skatteforhøjelser	441
4.10.14.	Lejeforhøjelse LEL §§ 3-4 og LL § 47samt MR kap. IV A	443
4.10.15.	Samtykke fra udlejerens side	444
4.10.16.	Adgang til det lejede	444
4.10.17.	Påmindelser	445
4.10.18.	Ophævelse LL § 93	446
4.10.19.	Opsigelse LL §§ 80-97	448
4.10.20.	Indvendig vedligeholdelse LL §§ 21-24	448
4.10.21.	Udvendig vedligeholdelse MRL kap. III og III a	450
4.10.22.	Beboerrepræsentation	451
4.10.23.	Tilbudspligt	453
4.10.24.	Stempel (Jon Stokholm)	454
11.	Huse og boliger på landet (Helge Wulff)	454
4.11.1.	Ejendomme med visse statslån	454
4.11.2.	Arbejderboliger på landet	454
4.11.3.	Stempel (Jon Stokholm)	454
12.	Forpagtning af landbrugsejendomme (Helge Wulff)	455
4.12.1.	Forpagtning af hele landbrugsejendomme	465
4.12.2.	Delforpagtning	466
4.12.3.	Stempel (Jon Stokholm)	467
13.	Attept (Helge Wulff)	470
14.	Servitutter (Ejgil Worm)	470
4.14.1.	Begreb og afgrænsninger over for andre rettigheder	471
4.14.2.	Lovgivning	471
4.14.3.	Stiftelse	472
4.14.4.	Indhold	473
4.14.5.	Påtaleret	475
4.14.6.	Håndhævelse	476
4.14.7.	Kommunalbestyrelsens samtykke	477
4.14.8.	Stempel (Jon Stokholm)	477
4.14.9.	Tinglysning	478
4.14.10.	Ændring og ophør	478
4.14.11.	Disposition for en servitut	479

5.1.1.	Registreringsformerne	509
5.1.2.	Fremgangsmåden ved registreringen	510
5.1.3.	Fiskerfartøjer	512
5.1.4.	Stenfiskerfartøjer	513
5.1.5.	Stempel (Jon Stokholm)	513
5.1.6.	Blanketter	513
5.1.7.	Dansk Internationalt Skibs-register (DIS)	514
5.2.	Luftfartøjer (Anette Høyen)	523
5.2.1.	Nationalitetsregistrering	523
5.2.2.	Rettighedsregistrering	526
5.2.3.	Stempel	527
5.2.4.	Gebyr	527
6.	Formueret	529
6.1.	Fuldmagt (Adam Vestberg)	529
6.1.1.	Begreb og grundlag m.v.	529
6.1.2.	Forholdet mellem fuldmagts-giver og fuldmægtig	529
6.1.3.	Forholdet mellem fuldmagts-giver og tredjemand	530
6.1.4.	Forholdet mellem fuldmægtigen og tredjemand	531
6.1.5.	Tidsbegrænsning	532
6.1.6.	Stempel og fuldmagt i »egen interesse«	532
6.2.	Kreditaftaler (Michael Rekling)	536
6.2.1.	Området for Kreditaftaleloven	536
6.2.2.	Indgåelse af en kreditaftale	536
6.2.3.	Almindelige regler	537
6.2.4.	Køb med ejendomsforbehold	537
6.2.5.	Misligholdelse af et kreditkøb med ejendomsforbehold	544
6.3.	Underpantsætning af løsøre (Michael Rekling)	547
6.3.1.	Aftale og grundlag for tinglysning	547
6.3.2.	Forbud mod generalpant	548
6.3.3.	Tinglysning	548
6.3.4.	Håndpant/underpant	550
6.3.5.	Løsøre/fast ejendom	550
6.3.6.	Underpantsætning af skibe	550
6.3.7.	Stempelafgift	550
6.4.	Leasing (Michael Rekling)	551
6.4.1.	Litteratur og Definition	551
6.4.2.	Sondringer	551
6.4.3.	Kontraktens indhold	552
6.4.4.	Driftsinventar og driftsmateriel	552
6.4.5.	Tilbehør til den faste ejendom	553
6.4.6.	Leasing-systemets skattemæssige virkninger	553
6.4.7.	Området for leasing-systemet	553
6.5.	Stempling af købekontrakter (Jon Stokholm)	558

6.6.1.	Gældsbreve	558
6.6.2.	Pantebreve og pantsætning	559
6.6.3.	Ejerpantebreve	561
6.6.4.	Fuldmagt for pantnaver af fordringer	562
6.6.5.	Sekundært pant	562
6.6.6.	Ophør eller opsigelse	563
6.6.7.	Tilbagetrædelse	563
6.6.8.	Erklæring om ikke-pantsætning	563
6.6.9.	Stempel (Jon Stokholm)	563
	Værdipapirer (Adam Vestberg)	568
6.7.1.	Generelt	568
6.7.2.	Værdipapirhandel	570
6.7.3.	Børsregler m.v.	570
6.7.4.	Clearing	571
6.7.5.	Registrering (værdipapircentraler)	571
	Veksler og checks (Adam Vestberg)	573
6.8.1.	Veksler	573
6.8.2.	Checks	578
	Kaution og garanti m.v. (Adam Vestberg)	581
6.9.1.	Om begreberne kaution og garanti	582
6.9.2.	Kaution	582
6.9.3.	Garanti	584
6.9.4.	Hensigtserklæring	585
6.9.5.	Stempel	585
10.	Transport af rettigheder (Adam Vestberg)	588
6.10.1.	Transport af rettigheder	588
6.10.2.	Stempel	590
11.	Factoring (Adam Vestberg)	593
12.	Betaling, deponering, kvittering og modregning (Adam Vestberg)	596
6.12.1.	Betaling	596
6.12.2.	Deponering	597
6.12.3.	Kvittering	597
6.12.4.	Modregning	598
13.	Proklamabevilling (Marianne Samuelsson)	601
14.	Mortifikation (Adam Vestberg)	602
15.	Ejendomsdom (Adam Vestberg)	604
16.	Edb kontrakter (Mads Bryde Andersen)	605
6.16.1.	Indledning	605
6.16.2.	Edb-kontraktens opbygning og struktur	607
6.16.3.	Leverandørens forpligtelser	630
6.16.4.	Brugerens forpligtelser	643
6.16.5.	Andre bestemmelser	645
17.	Internationale løsurekøb – CISG (Søren Theilgaard)	646
6.17.1.	Internationale løsurekøb – Haagerkonventionen	646
6.17.2.	Forbrugerløsurekøb – EF's lovgivningskonvention	646

7. Entreprisen (Erik Hørlyck)	687
7.1. Indledning	687
7.1.1. Teknisk rådgivning	687
7.1.2. Entreprisen	687
7.1.3. Totalentreprisen	687
7.1.4. Retskilder og litteratur	688
7.2. Aftaleindgåelse	688
7.2.1. Rådgiveraftalen	688
7.2.2. Entreprisaftalen	690
7.3. Entreprisens udførelse	693
7.4. Ekstraarbejder og forandringer i entreprisen	694
7.5. Tidsfrister	694
7.6. Mangler	695
7.7. Entreprisens aflevering	696
7.8. Betaling	697
7.9. Ejendomsret og betaling for materialer	699
7.10. Sikkerhedsstillelse	699
7.11. Entreprisertransporter	704
7.12. Tvistigheder	705
7.12.1. Syn og skøn	705
7.12.2. Sagkyndig beslutning	706
7.12.3. Voldgift	706
8. Licitation & udbud (Erik Hørlyck)	707
8.1. Licitation	707
8.2. Licitationsloven	707
8.3. Udbudsgrundlaget	708
8.4. Fremgangsmåden ved licitation	708
8.5. Licitationsbud	709
8.6. Accept af licitationsbud	710
8.7. Beskyttelse af tilbud	711
8.8. Udbud	711
8.9. Kontrakterne	712
8.10. Tærskelværdier	713
8.11. Udbudet	713
8.12. Udvalgelse og tildeling	714
8.13. Overtrædelse af udbudsreglerne	714
9. Erstatning og godtgørelse for personskade og for tab af forsørger – udmåling (Ditlev Wad)	717
9.1. Lov om erstatningsansvar (EAL)	717
9.1.1. Indledning	717
9.1.2. Erstatningsposterne	717
9.1.3. Generelt om erstatningsopgørelsen	718

Helbredelsesudgifter og andet tab – EAL § 1	719
9.2.1. Helbredelsesudgifter	719
9.2.2. Nært pårørendes besøg	719
9.2.3. Positive udgifter – ødelagt tøj m.v.	719
9.2.4. Hushjælp m.v.	719
9.2.5. Mere ubestemt økonomisk tab	720
9.2.6. Forsinkelse af uddannelse	720
9.2.7. Andet tab i øvrigt	720
Erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. EAL § 2	720
9.3.1. Hovedregel	720
9.3.2. Nettotabet – fradrag af sygedagpenge m.v.	721
9.3.3. Perioden	722
9.3.4. Dokumentation	723
Godtgørelse for svie og smerte – EAL § 3	723
9.4.1. Forrentning	723
9.4.2. Beskatning	724
Godtgørelse for varigt meen – EAL § 4	724
9.5.1. Forelæggelse for Arbejdsskadestyrelsen	724
9.5.2. Beløbets størrelse	724
9.5.3. Beskatning	725
Erstatning for tab af erhvervsevne	725
9.6.1. Hovedreglen – EAL §§ 5-7	725
9.6.2. Undtagelsen – EAL § 8	726
9.6.3. Forrentning	726
9.6.4. Beskatning	726
Begravelsesudgifter – EAL § 12	726
8. Forsørbertabserstatning – §§ 12-14	726
9.8.1. Forsørbertabserstatning for ægtefælle – EAL § 13	727
9.8.2. Efterlevende børn – EAL § 14	727
9.8.3. Andre efterladte – EAL § 12	727
9.8.4. Forrentning	727
9.8.5. Beskatning	728
9. Andet økonomisk tab ved dødsfald – EAL § 12	728
10. Prætaberegulering og forrentning – EAL §§ 15 og 16	728
9.10.1. Regulering	728
9.10.2. Forrentning	729
9.11. Sagsomkostninger m.v.	730
9.12. Beskatning	730
9.13. Forhold til Arbejdsskadesikringsloven	739
Ansættelsesforhold (Ole Hasselbalch)	739
10.1. Generelt – Ansættelsesbevis	740
10.1.1. Kommentar til formular 10.1.a	742
10.2. Funktionærer	742
10.2.1. Funktionærforholdet	742

10.2.4. Opsigelse	749
10.2.5. Suspension	750
10.2.6. Tjenesteattest	751
10.2.7. Usaglig opsigelse	752
10.2.8. Ophævelse ved misligholdelse	752
10.2.9. Ændring af ansættelsesforholdet	753
10.3. Direktører	754
10.3.1. Kommentar til formular 10.3.a	755
11. Immaterialret	759
11.1. Litterære og kunstneriske værker (Jens Schovsbo)	759
11.1.1. Ophavsloven (Lbek. 706 29. september 1998)	759
11.1.1. De beskyttede værker	759
11.1.2. Beskyttelsens indhold	761
11.1.3. Beskyttelsens varighed	762
11.1.4. Rettighedernes overgang	762
11.1.5. Ansættelsesforhold	764
11.1.6. Indskrænkninger i ophavsretten	765
11.1.7. Biblioteksafgiften	768
11.2. Andre rettigheder (Jens Schovsbo)	788
11.3. Ophavsretlige organisationer (Jens Schovsbo)	789
11.3.1. KODA	789
11.3.2. NCB	789
11.3.3. DRAMA-RET	789
11.3.4. COPY-DAN	789
11.3.5. Gramex	790
11.3.6. Råden over medlemsrettigheder	790
11.4. International beskyttelse (Jens Schovsbo)	790
11.5. Patent- og varemærkelicenser (Jens Schovsbo)	791
11.5.1. Licensaftaler	792
11.5.2. Konkurrenceretlig vurdering	792
11.5.3. Kommentar til formular 11.5.a	793
11.6. Registrering af immaterialrettigheder (Jens Schovsbo)	799
11.6.1. Patent	799
11.6.2. Brugsmodeller	799
11.6.3. Varemærker	799
11.6.4. Mønster	799
11.6.1. Patent	799
11.6.2. Brugsmodeller	800
11.6.3. Varemærker	802
11.6.4. Mønster	804
11.6.5. Ansøgningsskemaer	805
11.7. Konkurrenceret (Kirsten Levinsen)	805
11.7.1. Formål	805

11.7.2.	Reguleringsprincipper	807
11.7.3.	Konkurrencekløvens anvendelsesområde	806
11.7.4.	Forbud mod konkurrencebegrænsende aftaler	806
11.7.5.	Forbud mod misbrug af dominerende stilling	808
11.7.6.	Ikke-indgrebserklæring	808
11.7.7.	Meddelelse om fusioner	808
11.7.8.	Konkurrencebegrænsninger fastsat i offentlig regulering	809
11.7.9.	Offentlighed	809
11.7.10.	Håndhævelse	809
11.7.11.	Konkurrencemyndigheden	810
11.7.12.	Anmeldelsesskemaer	810
		811
absret		811
	Interessentskaber, kommanditselskaber og partrederier (Erik Hørlyck)	811
12.1.1.	Interessentskaber	811
12.1.2.	Kommanditselskaber	821
12.1.3.	Partrederier (Jan Erlund og Alex Laudrup)	830
	Aktieselskaber (Niels Thomsen)	831
12.2.1.	Aktieselskabslovens område	831
12.2.2.	Stiftelsen	832
12.2.3.	Aktiebreve	837
12.2.4.	Anmeldelse af ændringer	838
12.2.5.	Forhøjelse af aktiekapitalen	839
12.2.6.	Nedsættelse af aktiekapitalen	840
12.2.7.	Overdragelse af hele aktiekapitalen i et aktieselskab (ikke-børsnoteret)	840
12.2.8.	Overdragelse eller omdannelse af personligt ejet virksomhed til aktieselskab eller anpartsselskab	844
12.2.9.	Opløsning af aktieselskaber	845
	Anpartsselskaber (Niels Thomsen)	845
12.3.1.	Anpartsselskabslovens område	845
12.3.2.	Stiftelsen	845
12.3.3.	Forhøjelse af anpartskapitalen	850
12.3.4.	Nedsættelse af anpartskapitalen	851
12.3.5.	Opløsning af anpartsselskab	851
	Andelselskaber (Erik Hørlyck)	852
12.4.1.	Indledning	852
12.4.2.	Lovgivning	852
12.4.3.	Stiftelse	853
12.4.4.	Beskatning	853
12.4.5.	Retsgrundlaget	853
12.4.6.	Konkurrence Lovgivning EU-ret	854
12.4.7.	Betegnelse	854
12.4.8.	Registrering	874
	Fonde (Ole Græshøll Olesen)	874
12.5.1.	Indledning	874

12.5.3.	Kravene til vedtægten (fundatsen)	876
12.5.4.	Kapitalregler	876
12.5.5.	Bestyrelsen	877
12.5.6.	Årsregnskab og revision	877
12.5.7.	Uddeling og overskudsanvendelse	878
12.5.8.	Vedtægtsændringer (permutation)	878
12.5.9.	Offentlige myndigheder	879
12.5.10.	Blanketter	879
12.5.11.	Skatte- og afgiftsmæssige spørgsmål	886
12.6.	Foreninger (Ole Hasselbalch)	887
12.6.1.	Alment	887
12.6.2.	Stiftelse	888
12.6.3.	Vedtægten	889
12.6.4.	Generalforsamlingen	894
12.6.5.	Bestyrelsen	897
13. Retspleje		899
13.1.	Borgerlige retssager i 1. instans (Poul Sørensen)	899
13.1.1.	Saglig kompetence	899
13.1.2.	Stedlig kompetence (værneting)	901
13.1.3.	Stævning og forkyndelse	903
13.1.4.	Svarskrift og den videre forberedelse	904
13.1.5.	Retssagens videre behandling	911
13.1.6.	Bevisførelse	914
13.1.7.	Flere krav under samme retssag	919
13.2.	Fogedforretninger (Jørgen Jochimsen)	923
13.2.1.	Krav på betaling af penge	927
13.2.2.	Krav på andet end penge	933
13.2.3.	Forbud (RPL Kap. 57)	938
13.3.	Auktioner (Søren Axelsen)	942
13.3.1.	Auktionsbegrebet (frivillige auktioner, private auktioner og tvangsauktioner)	942
13.3.2.	Auktionsreglerne	944
13.3.3.	Auktionslitteraturen	945
13.3.4.	Tvangsauktionsgrundlaget	945
13.3.5.	Hindringer for afholdelse af tvangsauktion	945
13.3.6.	Udsættelse af tvangsauktioner	947
13.3.7.	Hvem kan afholde auktioner?	947
13.3.8.	Hvor skal en auktion afholdes? (Auktionsværnetinget)	948
13.3.9.	Løsovertvangsauktioner	948
13.3.10.	Tvangsauktion over fast ejendom	950
13.4.	Konkurs, tvangsakkord, betalingsstandsning og gældssanering (Lars Lindenchrone Petersen)	977
13.4.1.	Betalingsstandsning	977
13.4.2.	Konkurs	979

13.4.3.	Tvangsakkord	984
13.4.4.	Gældssanering	993
13.4.5.	Frivillige gældsordninger (Ole Borch)	1001
	Appel og genoptagelse (Poul Sørensen)	1001
13.5.1.	Anke	1006
13.5.2.	Kære	1008
13.5.3.	Genoptagelse af udeblivelsesdomme	1009
13.5.4.	Ekstraordinær genoptagelse og anke	1009
	Fri proces og retshjælpsforsikring samt retshjælp (Jørgen Lougart)	1010
13.6.1.	Området for fri proces	1011
13.6.2.	Betingelserne for fri proces efter § 330	1013
13.6.3.	Kompetence	1014
13.6.4.	Særlige grunde til fri proces, § 331	1015
13.6.5.	Fri proces til forbrugere m.v.	1015
13.6.6.	Virkninger af fri proces	1016
13.6.7.	Parten afgår ved døden	1016
13.6.8.	Tilbagekaldelse	1016
13.6.9.	Sagsomkostninger	1017
13.6.10.	Beskikkelse af advokat	1017
13.6.11.	Ansøgningsformular	1020
13.6.12.	Retshjælpsforsikring	1024
13.6.13.	Retshjælp	1027
13.7.	Retsafgifter (Marianne Samuelsson)	1028
13.7.1.	Afgifter i borgerlige 1. instanssager	1029
13.7.2.	Fogedafgift	1030
13.7.3.	Auktionsafgift	1031
13.7.4.	Afgifter i appelsager	1032
13.8.	Ansøgninger inden for strafferetsplejen (Lars Bay Larsen)	1032
13.8.1.	Det straffeprocessuelle system. Anklageprincippet	1033
13.8.2.	Påtaleoprivelse	1033
13.8.3.	Tiltaletrafald	1033
13.8.4.	Procesbevillinger – tredjeinstansbevilling	1035
13.8.5.	Anketilladelse til landsretten	1036
13.8.6.	Inddragelse af førerret	1037
13.8.7.	Generhvervelse af førerret	1039
13.8.8.	Benådning og udsættelse af straffuldbyrdelse m.v.	1043
	Stempel (Jon Stokholm)	1043
14.1.	Stempelpligtens område	1043
14.1.1.	Dokumentets art	1044
14.1.2.	Parter og oprettelsessted	1045
14.2.	Pligtens indtræden – frister	1045
14.3.	Afgiftens beregning	1046
14.4.	Den subjektive afgiftspligt	1047
14.5.	Fremgangsmåden	1048
14.6.	Kontrolregler	1043

14.8.	Tilbagebetaling	1049
14.9.	Aktiefgiftsloven	1049
15.	Forvaltningsret (Kaj Larsen)	1051
15.1.	Indledning	1051
15.2.	Vejledning	1051
15.2.1.	Hvilke(n) myndighed(er)?	1051
15.2.2.	Hvad er retstilstanden eller praksis?	1053
15.3.	Almindelige krav til henvendelser til forvaltningen	1053
15.4.	Oplysning om navne på sagsbehandlere m.v. (inhabilitet)	1054
15.5.	Retten til repræsentation og bistand	1055
15.6.	Retten til aktindsigt	1058
15.6.1.	Lovene om aktindsigt	1058
15.6.2.	Krav til begæring om aktindsigt	1059
15.6.3.	Hvem skal begæringen sendes til?	1059
15.6.4.	Afslag på aktindsigt	1061
15.7.	Retten til at blive hørt	1062
16.	Lotterier, indsamlinger og forlystelser (Mogens Kjærgaard Møller)	1065
16.1.	Lotterier (bortlodninger) og indsamlinger	1065
16.1.1.	Indledning	1065
16.1.2.	Permanente lotterier	1066
16.1.3.	Tipning og totalisatorspil	1067
16.1.4.	Bortlodninger	1067
16.1.5.	Offentlige indsamlinger	1071
16.2.	Offentlige forlystelser	1073
17.	Miljøbeskyttelse	1079
17.1.	Miljøbeskyttelse (Anne Birte Boeck)	1079
17.1.1.	Indledning	1079
17.1.2.	Lovens formålsbestemmelser	1079
17.1.3.	Lovens område	1081
17.1.4.	Reguleringsmidlerne	1081
17.1.5.	Særligt om godkendelse af listevirksomhed m.v.	1084
17.1.6.	Klageregler	1087
17.1.7.	Tilsyn og kontrol Håndhævelse	1089
17.2.	Planloven (Anne Birte Boeck)	1090
17.2.1.	Plansystemet	1090
17.2.2.	Landsplanlægning	1091
17.2.3.	Regionplaner	1091
17.2.4.	Kommuneplaner	1091
17.2.5.	Lokalplaner	1092
17.2.6.	Servitutter	1094
17.2.7.	Klage, søgsmål	1095
17.2.8.	Zoncinddeling	1095

17.2.9.	Sommerhusområdet	1097
17.2.10.	Tilsyn	1097
Naturbeskyttelsesloven (Anne Birte Boeck)		1098
17.3.1.	Generelle beskyttelsesbestemmelser	1100
17.3.2.	Anlæg og reklamer i det åbne land	1100
17.3.3.	Offentlighedens adgang til naturen	1100
17.3.4.	Beskyttelse af plante- og dyrearter	1101
17.3.5.	Fredning	1102
17.3.6.	Naturforvaltning	1102
17.3.7.	Klage og søgsmål	1103
17.3.8.	Tilsyn	1103
Statens højhedsret over søterritoriet, kystbeskyttelse, trafikhavne (Jørgen Jacobsen)		1103
17.4.1.	Formalitet for alle anlæg	1106
17.4.2.	Bade- og bådebroer	1106
17.4.3.	Kystinspektoratets beføjelser	1106
17.4.4.	Kystbeskyttelse	1107
17.4.5.	Trafikhavne	1108
17.4.6.	Københavns Havn	1108
17.4.7.	Miljømæssig vurdering af anlæg på søterritoriet	1109
5.	Byggeslov (Ella Blousgaard)	1109
17.5.1.	Opbygning og hovedindhold	1109
17.5.2.	Byggeslovens anvendelsesområde	1110
17.5.3.	Bebyggelsesregulerende bestemmelser	1110
17.5.4.	Bygningsreglement for småhuse 1998	1111
17.5.5.	Bygningsreglement 1995	1112
17.5.6.	Dispensationer	1113
17.5.7.	Gebyr for bygesagsbehandling m.v.	1113
17.5.8.	Forholdet til anden lovgivning	1113
17.5.9.	Klageret	1114
17.5.10.	Lovhøringsrapport om straffebestemmelser	1114
17.6.	Byfornyelse (Allan Pedersen)	1114
17.6.1.	Indledning	1114
17.6.2.	Almindelige bestemmelser	1115
17.6.3.	Helhedsorienteret byfornyelse	1115
17.6.4.	Byfornyelsesprogram	1115
17.6.5.	Refusion og reservation	1116
17.6.6.	Bygningsfornyelse	1116
17.6.7.	Bygningsfornyelses- beslutningers indhold	1118
17.6.8.	Bygningsfornyelsesbeslutningers tilvejebringelse og retsvirkninger	1118
17.6.9.	Gennemførelse af bygningsfornyelsesbeslutninger	1119
17.6.10.	Huslejeafsættelse efter bygningsfornyelse	1120
17.6.11.	Offentlig støtte til bygningsfornyelse	1120
17.6.12.	Nybyggeri	1121
17.6.13.	Aftalt boligforbedring	1121
17.6.14.	Bygningsforbedringsudvalg	1122

17.6.15.	Erstatningsbønger	1123
17.6.16.	Usunde og brandfarlige bygninger	1123
17.6.17.	Klagereregler	1124
17.6.18.	Sanering	1124
18.	Indfødsret (Birgit Kleis)	1125
18.1.	Indfødsretslovene	1125
18.2.	Erhvervelse af indfødsret	1125
18.2.1.	Afstamning	1126
18.2.2.	Erklæring	1126
18.2.3.	Ægteskab	1127
18.3.	Naturalisation	1127
18.3.1.	Almindelige naturalisationsbetingelser	1128
18.3.2.	Bipersoner	1130
18.3.3.	Særlige betingelser for visse grupper af ansøgere	1130
18.3.4.	Fremgangsmåden ved ansøgning om naturalisation	1130
18.4.	Statsborgerretsbevis	1131
18.5.	Fortabelse af indfødsret	1131
18.5.1.	Fortabelse ved erhvervelse af fremmed statsborgerskab (§ 7)	1131
18.5.2.	Fortabelse af dansk indfødsret for personer, der aldrig har boet i Danmark (§ 8)	1132
18.6.	Løsning fra dansk statsborgerskab efter ansøgning	1132
19.	Socialret (Bo Antonsen)	1133
19.1.	Indledning	1133
19.1.1.	Lovområdet	1133
19.1.2.	Administration, afgørelseskompetence og ankeveje	1134
19.1.3.	Sagsbehandlingen	1135
19.1.4.	Forvaltningsloven	1136
19.1.5.	Særligt om aktindsigt i helbredsoplysninger	1136
19.2.	Sikringsydelse	1137
19.2.1.	Børnefamilieydelse	1137
19.2.2.	Børnetilskud og forskudsvis udbetaling af børnebidrag	1138
19.2.3.	Sygesikring	1139
19.2.4.	Dagpenge ved sygdom eller fødsel, herunder adoption	1142
19.2.5.	Lov om sikring mod følger af arbejdsskade m.v.	1144
19.2.6.	Social pension	1148
19.3.	Lov om aktiv socialpolitik	1153
19.3.1.	Formål og personkreds	1153
19.3.2.	Visitation og opfølgning	1154
19.3.3.	Aktivering	1154
19.3.4.	Kontanthjælp	1154
19.3.5.	Revalidering	1155
19.3.6.	Fleksjob og skånejob med løntilskud	1156
19.4.	Lov om social service	1157
19.4.1.	Børn- og ungeområdet	1157

19.4.2.	Hjælpeforanstaltninger over for børn og unge	1159
19.4.3.	Voksenområdet	1159
19.4.4.	Hjælpemidler	1160
Klagemuligheder inden for sociallovgivningen		
19.5.1.	Klager over indholdet af en afgørelse	1160
19.5.2.	Klager over sagsbehandlingen	1160
Land (Søren Søndergård Hansen)		1163
Myndigheder		1165
20.1.1.	Rigsmyndighederne	1165
20.1.2.	Hjemmestyremyndighederne	1166
Personlige forhold		1166
20.2.1.	Myndighed	1166
20.2.2.	Sindssyge	1166
20.2.3.	Borteblevne	1166
20.2.4.	Personnavne	1166
20.2.5.	Indfødsret	1167
Familieret		1167
20.3.1.	Ægteskab	1167
20.3.2.	Børn	1168
20.3.3.	Adoption	1168
Arveret og skifteret		1169
Formueret		1170
Selskabsret		1170
Forsikring		1170
Næringsret		1171
Skat		1172
Retspleje		1173
20.10.1.	Borgerlige domssager	1173
20.10.2.	Evangstuldbydelse	1173
20.10.3.	Straffesager	1174
Kriminalret		1174
Medicinarvæsen		1175
Indsregister		1175

1.1. Personer

Regler om værgemål og umyndighed findes i Værgemålsloven (Vml) af 1995, se L 388 14. juni 1995. Værgemålsloven trådte i kraft den 1. januar 1997. De tidligere regler i myndighedsloven af 1922 er således helt ophævet, idet denne lovs kap. 2 og §§ 35-37 er erstattet af L 387 14. juni 1995 om forældremyndighed og umyndig (FML), der trådte i kraft den 1. januar 1996.

Opnå loven om forvaltningen af umyndiges formue L 211 13. maj 1981 om anbringelse og bestyrelse af umyndiges midler m.v. er ophævet. Idet bestemmelserne er indarbejdet i Vml. Den nye værgemålslov suppleres af Bek. 1177 af 13. december 1996 om værgemål (VÆB) og af Bek. 1178 af samme dato om behandling af værgemåls- og værgesager samt om faste værger og værgers vederlag m.v. (Sagsbehandlingsbekendtgørelse (sgh-bek)). Loven bygger på Bet. 1247/1993 fra Justitsministeriets myndighedslovsudvalg. I forhold til forslagene i betænkningen er der i loven kun meget få ændringer.

Litteratur især om myndighedslovens regler om værgemål:

Svend Danielsen og Nils Black: Myndighedsloven, bind 1, Umyndighed og værgemål, 3. udg. 1988, Lennart Lyng Andersen, Bent Iversen og Jørgen Nørgaard: Umyndiges formue, 1988, Finn Taksøe-Jensen: Personretten 1981. Særligt om anbringelsen og bestyrelsen af umyndiges midler se Poul Lundbæk Andersen og Lennart Lyng Andersen i Festskrift til Laurits Ringgård (1989): Fra Overformynderi til Godkendt Forvaltningsafdeling og Nils Black i JUR 1986 208. Inger Dübeck: Personers rettigheder tager højde for de nye regler i Vml. Se om mindreårighed, værgemål og formuebestyrelse tillige Linda Nielsen og Jes-

per Vorstrup Rasmussen: Familieretten (1997) kapitel 21.

1.1.1. Værgemål for børn og unge under 18 år

Børn og unge under 18 år er som hovedregel mindreårige og dermed umyndige. Unge under 18 år, der har indgået ægteskab bliver som noget nyt myndige, idet statsamtet dog ved tilladelsen til den unges ægteskab kan fastsætte vilkår om fortsat mindreårighed og dermed umyndighed. Om retsvirkningerne af umyndighed, se nedenfor fra 1.1.4.

1.1.2. Værgemål for voksne uden fratagelse af den retlige handleevne

Efter Vml § 5 kan der beskikkes en værge for en person over 18 år, uden at personen fratages retten til selv at råde. Værgen handler på vegne af den, der er under værgemål inden for dettes omfang, men den, der er under værgemål, kan i princippet også selv handle. Den pågældende bliver således ikke umyndig ved at få beskikket en værge. Denne form for værgemål er blevet den almindeligste, idet der ofte ikke er grund til at fratage den pågældende muligheden for at disponere på egen hånd. Det vil f.eks. kunne gælde bevidstløse, svært demente, svært hjerneskadede og de sværest psykisk udviklingshæmmede. Det er imidlertid en betingelse for at beskikke værgemål efter Vml § 5, at de medicinske og retlige kriterier i bestemmelsen er opfyldt, og at der er behov for et værgemål.